

Dnr V/19731/2022

12.5.2023

Tillämpningsanvisning för anmälnings- ningsskyldighet enligt 13 § i hälso- skyddslagen

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Innehåll

Förord.....	3
1 Anmälningsskydd enligt hälsoskyddslagen	5
1.1 Bestämmelserna om anmälningsskydd i 13 § i hälsoskyddslagen	5
1.2 Bilagans punkt 1: Lokaler som är avsedda för inkvarteringsverksamhet.....	6
1.2.1 Hotell, gästhem, lägenhetshotell, motell och resandehem	7
1.2.2 Inkvarteringslokaler i semesteranläggningar och på campingplatser.....	7
1.2.3 Inredda lokaler, semesterbostäder eller utrymmen för inkvartering	7
1.3 Bilagans punkt 2: För allmänheten öppna konditionssalar, motionslokaler, bastur, badanläggningar, simhallar, utebassänger och badstränder.....	11
1.3.1 Konditionssalar och motionslokaler	11
1.3.2 Bastu	14
1.3.3 Badanläggningar, simhallar och utebassänger.....	16
1.3.4 Badstrand	17
1.4 Bilagans punkt 3: Daghem och plats för anordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster samt läroanstalter som ordnar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning, högskoleutbildning, grundläggande konstundervisning eller fritt bildningsarbete eller plats för ordnande av undervisning	17
1.4.1 Daghem.....	18
1.4.2 Plats för ordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster	18
1.4.3 Läroanstalter som ordnar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning och högskoleutbildning eller plats för ordnande av undervisning	19
1.4.4 Läroanstalter som ordnar grundläggande konstundervisning	19
1.4.5 Läroanstalter för fritt bildningsarbete	19
1.5 Bilagans punkt 4: Verksamhetsenheter som ger fortlöpande vård inom socialvården.....	20
1.5.1 Enheter för effektiviserat serviceboende (serviceboende med heldygnsomsorg) eller enheter inom socialvården som tillhandahåller institutionsvård (service på en institution)	20

1.5.2	Barnskyddsanstalt	22
1.5.3	Mödra- och skyddshem	23
1.5.4	Exempel.....	23
1.6	Bilagans punkt 5: Solarietjänster, verksamhet med ingrepp i huden och skönhetsalonger som förutsätter särskild hygien.....	25
1.6.1	Solarietjänster.....	25
1.6.2	Verksamhet med ingrepp i huden.....	26
1.6.3	Skönhetsalonger som förutsätter särskild hygien	27
1.6.4	Hälsoskyddslagen och hälso- och sjukvården	29
1.7	Bilagans punkt 6: Andra lokaler och inrättningar än sådana som avses i 1–5 punkten samt sådan verksamhet som, med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär, kan orsaka sanitär olägenhet	30
1.8	Anläggningar som levererar hushållsvatten och annat uttag och annan användning av hushållsvatten.....	31
1.9	Enheter inom hälso- och sjukvården.....	31
2	Anmälan, när det finns flera verksamheter eller flera verksamhetsutövare	33
2.1	En verksamhetsutövare har flera verksamheter på samma verksamhetsställe	33
2.2	Flera verksamhetsutövare är verksamma på samma verksamhetsställe	33

Förord

Om anmälningsskyldigheten enligt hälsoskyddslagen föreskrivs i 13 § i hälsoskyddslagen (763/1994). Enligt paragrafen ska verksamhetsutövaren senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om ibruktagande av sådana verksamhetsställen eller inledande av sådana verksamheter som räknas upp i bilagan till lagen.

Enligt 4 § 2 mom. i hälsoskyddslagen styr Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (nedan Valvira) verkställigheten av och tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Enligt 5 § i hälsoskyddslagen styr och övervakar regionförvaltningsverket hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde samt bedömer och utvärderar de kommunala tillsynsplanerna för hälsoskyddet.

Anmälningsförfarandet enligt 13 § i hälsoskyddslagen gäller många verksamheter samt olika typer av lokaler och inrättningar. Även om de anmälningspliktiga verksamheterna och verksamhetsställena räknas upp i bilagan till hälsoskyddslagen, har det uppstått tolkningsfrågor i det praktiska tillsynsarbetet. Syftet med denna anvisning är att förtydliga och förenhetliga tillämpningsområdet för anmälningsskyldigheten.

Det tolkningar som framförs i denna anvisning är Valviras syn på hur hälsoskyddslagstiftningen bör tolkas. En myndighets verksamhet ska basera sig på dess behörighet enligt lagen och i myndighetsverksamhet ska lagen följas noga. Myndighetsanvisningar är inte till sin juridiska karaktär bindande för andra myndigheter eller aktörer. I sista hand avgörs frågor kring tillämpning av lagstiftning av domstolen.

I utarbetandet av tillämpningsanvisningen har följande medverkat: Heli Laasonen (Valvira), Kimmo Ilonen (Valvira), Saara Karttunen (Valvira), Aila Halonen (Regionförvaltningsverket i Norra Finland), Paul Streng (Regionförvaltningsverket i Lappland), Sini Mustakallio (Regionförvaltningsverket i Södra Finland), Kaisa Mäntynen (Finlands Kommunförbund rf), Lea Ursin (Siunsote – Samkommunen för social- och hälsojänster i Norra Karelen), Pirjo Pöntinen (Tammerfors stad) och Toni Lyyski (Helsingfors stad).

Anvisningen har publicerats första gången 3.6.2022 (Dnr V/19731/2022). Anvisningen har uppdaterats våren 2023 särskilt med anledning av reformen av socialvårdslagen (1301/2014). Den uppdaterade anvisningen (Dnr V/11976/2023) ersätter den tidigare publicerade anvisningen.

avgörare

Avdelningsdirektör Jussi Holmalahti

föredragande

Jurist Saara Karttunen

1 Anmälningsskyldiga objekt enligt hälsoskyddslagen

1.1 Bestämmelserna om anmälningsskyldighet i 13 § i hälsoskyddslagen

13 § i hälsoskyddslagen innehåller de allmänna bestämmelserna om anmälningsskyldigheten. Enligt paragrafen ska verksamhetsutövaren senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om ibruktagande av sådana verksamhetsställen eller inledande av sådana verksamheter som räknas upp i bilagan.

Enligt 2 mom. i samma paragraf ska dessutom en anmälan göras när en i 1 mom. avsedd verksamhet ändras väsentligt. Om verksamheten upphör, ska den kommunala hälsoskyddsmyndigheten underrättas skriftligen. Om verksamhetsutövaren byts, ska den nya verksamhetsutövaren underrätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om saken. Anmälan behöver inte göras, om verksamheten kräver miljötillstånd enligt miljöskyddslagen.

Enligt 3 mom. i samma paragraf ska anmälan innehålla uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten samt uppgifter som behövs för bedömningen av sanitära olägenheter som är förknippade med verksamheten. Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den föreskrivs i 4 § hälsoskyddsförordningen (1280/1994).

Anmälningsskyldiga verksamheter räknas inte särskilt upp i 13 § i hälsoskyddslagen, utan de anmälningsskyldiga verksamheterna har sammanställts i en tabell i bilagan till lagen. I tabellen är de anmälningsskyldiga verksamheterna delade under sex punkter, och därutöver innehåller bilagan en egen punkt för anläggningar som levererar hushållsvatten samt annat uttag och annan användning av vatten.

1.2 Bilagans punkt 1: Lokaler som är avsedda för inkvarteringsverksamhet

Enligt punkt 1 i bilagan till hälsoskyddslagen ska anmälan göras för lokaler som är avsedda för inkvarteringsverksamhet. Med lokaler som är avsedda för inkvarteringsverksamhet avses följande:

- Hotell, gästhem (vandrarhem, pensionat, sommarhotell och andra motsvarande), lägenhetshotell, motell och resandehem
- Inkvarteringslokaler i semesteranläggningar och på campingplatser
- Inkvarteringskaserner
- Inredda lokaler, semesterbostäder eller utrymmen för inkvartering (bed & breakfast-boende i utrymmen som är avsedda för ändamålet, internat, natthärbärgen, flyktingförläggningar och andra motsvarande)

Enligt förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) avses med inkvarteringsverksamhet verksamhet som är förenlig med definitionen i 1 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006). Enligt denna paragraf avses med inkvarteringsverksamhet yrkesmässigt tillhandahållande av möblerade rum eller andra inkvarteringslokaler för kunder som behöver tillfällig inkvartering. Anmälningsskyldigheten enligt hälsoskyddslagen avser dock också icke-professionell inkvarteringsverksamhet, när inkvarteringsverksamheten sker i separata utrymmen som reserverats för ändamålet. Anmälningsskyldigheten ska i princip också tillämpas på småskalig inkvarteringsverksamhet som regelbundet förmedlas på webbplattformar, när inkvarteringen sker i ett utrymme som skaffats eller reserverats för ändamålet och det inte är fråga om ett utrymme som en privatperson använder själv.

Anmälningsskyldigheten omfattar inte sådan inkvarteringsverksamhet som baserar sig på ett hyresavtal för bostadslägenhet i enlighet med lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995). Detta gäller till exempel då en lägenhet på ett lägenhetshotell hyrs ut för bostadsändamål. Anmälningsskyldigheten omfattar inte heller läroanstalters internat, eftersom de fungerar som elevbostäder. Att använda ett internat som sommarhotell är däremot anmälningspliktig verksamhet. Inkvartering i anslutning till transport ska inte omfattas av anmälningsskyldigheten.

Baserat på 15 § i hälsoskyddslagen ska byggnadstillsynsmyndigheten för den ort där lokalen finns vid behov underrättas om anmälan. I synnerhet gällande inkvarteringsverksamhet bör man kontrollera vad som är inkvarteringslokalernas

användningsändamål enligt detaljplanen och bygglovet. Om användningsändamålet inte har med inkvarteringsverksamhet att göra, bör byggnadstillsynsmyndigheten underrättas om detta. Hälsoskyddsmyndigheten kan dock inte förbjuda verksamhet av den anledning att detaljplanen eller bygglovet möjligtvis avviker från sitt användningsändamål. Bedömningen av detta ingår i byggnadstillsynsmyndighetens behörighet.

Baserat på 15 § i hälsoskyddslagen ska hälsoskyddsmyndigheten dessutom meddela polisinrättningen i det härad inom vars verksamhetsområde byggnaden, lokalen eller driftstället finns samt räddningsmyndigheten i området, inkomna anmälningar om inkvarteringsrörelser samt eventuella inspektionsbesök i sådana lokaler. Polis- och räddningsmyndigheterna har rätt att närvara när en inspektion utförs.

1.2.1 Hotell, gästhem, lägenhetshotell, motell och resandehem

Som anmälningspliktig inkvarteringsverksamhet betraktas hotell, gästhem (vandrarhem, pensionat, sommarhotell och andra motsvarande), lägenhetshotell, motell och resandehem. Dessa objekt handlar om sådan yrkesmässig inkvarteringsverksamhet som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006). Denna grupp omfattar också fartyg som är permanent förankrade i en hamn och som bedriver inkvarteringsverksamhet.

1.2.2 Inkvarteringslokaler i semesteranläggningar och på campingplatser

I hälsoskyddslagen definieras inte närmare vad som avses med en semesteranläggning. En semesteranläggning kan anses vara en kombination av inkvarteringslokaler avsedda för semesterboende och tjänster som stödjer dessa. Exempelvis skulle en sådan helhet bestående av flera stugor, vars användare kan nyttja samma tjänster, vara en semesteranläggning.

1.2.3 Inredda lokaler, semesterbostäder eller utrymmen för inkvartering

Anmälningspliktig verksamhet är också småskalig kortvarig inkvarteringsverksamhet i de fall då det har reserverats separata utrymmen för inkvarteringen. Sådana verksamheter är exempelvis bed & breakfast-boende, inkvartering i samband med gårdsturism samt internat och pensionat som är avsedda för tillfällig inkvartering. Också flyktingförläggningar är anmälningspliktiga.

Enligt förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) betraktas som anmälningspliktig verksamhet också lägenheter som erbjuds på webbplattformar och som har anskaffats och reserverats just för inkvartering. Om det ändå handlar om ett utrymme som en privatperson använder själv, beror anmälningskyldigheten på hur regelbundet och yrkesmässigt utrymmet erbjuds för inkvartering av utomstående. Om en privatperson erbjuder utrymmen som han eller hon själv använder till utomstående endast sällan och kortvarigt, är verksamheten inte anmälningspliktig. Verksamheten anmäls inte till exempel då en person hyr ut sin egen bostad en gång per år under ett sommarevenemang. Om en privatperson däremot regelbundet och för längre perioder erbjuder utrymmen för inkvartering, blir verksamheten anmälningspliktig. Om personen till exempel erbjuder sin semesterbostad för inkvarteringsverksamhet för hela semester- och säsongperioderna, ska verksamheten anmälas. Detta gäller även om semesterbostaden resten av året används av ägaren själv.

I synnerhet i fråga om inkvarteringslokaler som erbjuds via webbplattformar kan man vara tvungen att bestämma vem som är den anmälningspliktiga verksamhetsutövaren: den som äger/upprätthåller inkvarteringslokalen eller den som äger/upprätthåller webbplattformen. Oftast sköter ägaren till inkvarteringslokalen inkvarteringsverksamheten och ansvarar för den, medan webbplattformen används för att göra bokningar. Inkvarteringsverksamheter ordnas dock på många sätt och ibland kan verksamhetsutövaren också upprätthålla webbplattformen. I detta fall erbjuder den som äger inkvarteringslokalen sin inkvarteringslokal för användning till den som upprätthåller webbplattformen, som i sin tur sköter inkvarteringsverksamheten. Principiellt ska den som äger inkvarteringslokalen och den som upprätthåller webbplattformen själv ta reda på vem av dem som ansvarar för verksamheten och därmed är den anmälningspliktiga verksamhetsutövaren.

Anmälningskyldigheten omfattar inte inkvartering av personer eller grupper för en kort tid i utrymmen som egentligen inte är avsedda för inkvartering. Det gäller till exempel då elever eller personer som deltar i idrottsevenemang eller andra evenemang inkvarteras i skolornas idrottslokaler, baracker eller tält.

Anmälningskyldigheten omfattar inte semesterbostäder eller andra inkvarteringsutrymmen avsedda för egen personal, egna arbetstagare eller egna medlemmar i företag, stiftelser, idrotts- och jaktföreningar, föreningar och motsvarande. Om utrymmen emellertid också erbjuds som inkvarteringsställe för utomstående krävs anmälan.

Tabell 1. I tabellen nedan listas exempel på olika slags lokaler som är avsedda för inkvarteringsverksamhet och deras anmälningsskyldighet

Lokal för inkvartering	Anmälningsskyldighet	Anmärkingar
Hotell	Ja	
Inkvartering i fartyg som är permanent förankrade i en hamn	Ja	Anses vara ett hotell
Gästhem	Ja	Omfattar även vandrarhem, pensionat och sommarhotell
Lägenhetshotell	Ja	T.ex. ett flervåningshus i vilket alla lägenheter används för inkvartering Obs! Om lägenheten hyrs ut med stöd av lagen om hyra av bostadslägenhet är verksamheten inte anmälningsskyldig enligt hälso- och sjukvårdslagen.
Bed & breakfast-boende	Ja	Separata utrymmen avsedda för inkvartering
Semesteranläggning	Ja	T.ex. en helhet bestående av hotell, stugor eller motsvarande där det finns en gemensam matrestaurang och/eller aktiviteter för gästerna
Fast eller mobil konstruktion eller lokal avsedd för inkvartering	Ja	T.ex. s.k. glamping
Semesterbostad som en arbetsgivare erbjuder sina arbetstagare/en förening erbjuder sina medlemmar och som också erbjuds för inkvartering för utomstående	Ja	
Inkvarteringskaserner	Ja	
En privatpersons egen bostad eller semesterbostad	Ja	

Lokal för inkvartering	Anmälningsskyldighet	Anmärkningar
som erbjuds för inkvartering, som personen inte använder själv		
En privatpersons egen bostad eller semesterbostad som ägaren använder själv och som denne erbjuder för inkvartering under flera månader per år	Ja	Separat utrymme avsett för inkvartering Uthyrningen till utomstående är regelbunden
En privatpersons egen bostad eller semesterbostad som ägaren använder själv och som denne erbjuder för inkvartering under ett par veckoslut per år	Nej	Erbjuds för inkvartering endast sällan och sporadiskt
Inkvartering av personer eller grupper för en kort tid i utrymmen som egentligen inte är avsedda för inkvartering	Nej	T.ex. inkvartering av elever eller personer som deltar i idrottsevenemang eller andra evenemang i skolornas idrottslokaler, baracker eller tält
Läroanstalters internat	Nej	Obs! Om läroanstaltens internat används t.ex. som hotell på sommaren, är verksamheten anmälningspliktig
Semesterbostad som en arbetsgivare erbjuder sina arbetstagare/en förening erbjuder sina medlemmar och som inte erbjuds för inkvartering för utomstående	Nej	Är inte inkvarteringsverksamhet
Bostadsutrymmen som en arbetsgivare erbjuder sina arbetstagare	Nej	Är inte inkvarteringsverksamhet
Inkvartering i anslutning till transport på ett trafikmedel	Nej	T.ex. nattåg

1.3 Bilagens punkt 2: För allmänheten öppna konditionssalar, motionslokaler, bastur, badanläggningar, simhallar, utebassänger och badstränder

Enligt punkt 2 i bilagan är för allmänheten öppna konditionssalar, motionslokaler, bastur, badanläggningar, simhallar, utebassänger och badstränder anmälningspliktiga verksamheter. Dessa verksamheter omfattar följande:

- Idrottshallar eller ishallar
- Konditionssalar och motionslokaler som är öppna för allmänheten och där det finns fler än ett utrymme som är avsett för motion och idrott
- Motionslokaler som är öppna för allmänheten och som har högst ett utrymme som är avsett för motion och idrott
- Bastur som är öppna för allmänheten (huvudsakligt användningsändamål)
- Badanläggningar, simhallar och utebassänger
- Badstränder som är öppna för allmänheten

1.3.1 Konditionssalar och motionslokaler

Konditionssalar och motionslokaler som är öppna för allmänheten är anmälningspliktiga. Motionslokaler är till exempel motionsutrymmen för gruppmotion, is- och idrottshallar samt motions- och idrottsanläggningar inomhus för barn och unga (inomhuslekparker). De anmälningspliktiga motionslokalerna är därmed en verksamhetsgrupp med stor variation.

Konditionssalar och motionslokaler är anmälningspliktiga endast när de är öppna för allmänheten. Därför är till exempel konditionssalar i husbolag eller på arbetsplatser inte anmälningspliktiga, om de endast används av de boende eller personalen på arbetsplatsen. Inte heller är en konditionssal eller en annan motionslokal som bara används av gästerna på ett hotell anmälningspliktig, eftersom det inte handlar om en konditionssal eller motionslokal som är öppen för allmänheten. I dessa situationer är konditionssalen eller motionslokalen ett tillhörande utrymme i anmälan som görs om hotellet.

Anmälningsskyldigheten omfattar däremot sådana konditionssalar och motionslokaler, vars användningsrätt inte har begränsats. Således omfattas sådana konditionssalar och motionslokaler som är avsedda till exempel för medlemmarna i en gymklubb eller -kedja av anmälningsskyldigheten. Det handlar om

en konditionssal/motionslokal som är öppen för allmänheten, eftersom vem som helst kan bli medlem i den.

I hälsoskyddslagen eller förarbetena till den definieras inte exakt vad som avses med motionslokaler. I fråga om vissa utrymmen kan det vara tvetydigt om det är fråga om en motionslokal eller någon annan lokal avsedd för underhållning och tidsfördriv. Tolkningen kan med fördel baseras på huruvida den gren som idkas i lokalen utvecklas den fysiska konditionen och huruvida lokalen uttryckligen är avsedd för idkande av motion eller i huvudsak för underhållning. Till exempel hör inte biljardsalar eller bowlinghallar till de motionslokaler som avses i hälsoskyddslagen och om dessa görs inte automatiskt en anmälan.

Träning avser motion som åtminstone i någon mån idkas systematiskt och i syfte att uppnå på förhand fastställda mål, till exempel bättre fysisk kondition eller bestämda hälsoeffekter. Exempel på detta är aerobisk träning, det vill säga uthållighetsträning, styrketräning och balansträning. Det underordnade begreppet konditionsträning är motion som idkas systematiskt och där målet är att upprätthålla eller förbättra vissa delområden av den fysiska konditionen, såsom uthållighet och muskelstyrka.

I de ursprungliga förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 42/1994 rd) förklaras lagens syfte bland annat som så att även verksamheter som uppsöks i hälsofrämjande syfte behöver övervakas. Inom hälsoskyddet har det under årens lopp etablerats en tolkning av vad som menas med en sådan anmälningspliktig motionslokal som avses i hälsoskyddslagen. Tolkningspraxis beskrivs i tabell 2 nedan. Tabellen är inte uttömmande, eftersom motions- och välbefinnandetjänsterna ständigt förändras. Tabellen kan användas som stöd när man bedömer anmälningsskyldigheten för liknande verksamheter.

Även om en lokal inte är en anmälningspliktig motionslokal enligt hälsoskyddslagen, kan en anmälan för lokalen krävas baserat på punkt 6 i bilagan till lagen. Anmälan kan krävas om den ifrågavarande lokalen eller verksamheten är sådan att den med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär kan orsaka sanitär olägenhet.

Tabell 2. I tabellen nedan listas exempel på olika lokaler samt anges om lokalen är en motionslokal enligt hälsoskyddslagen eller inte.

Verksamhet/verksamhetsställe	Anmälningsskyldighet enligt hälsoskyddslagen
För allmänheten öppna konditionssalar	Ja
För allmänheten öppna andra motionslokaler	Ja
Crossfitsalar	Ja
Aerobicssalar	Ja
Yogastudion	Ja
Danssalar	Ja
Boxningssalar	Ja
Klättercenter	Ja
Motions- och idrottshall inomhus	Ja
Konditionssalar och andra motionslokaler som baserar sig på medlemskap i en gymklubb eller -kedja (vem som helst kan bli medlem)	Ja
Bordtennis	Ja
Badminton-, tennis- och padelhallar	Ja
Fotbollshall inomhus	Ja
Idrottshallar eller ishallar	Ja
Motions- och idrottsanläggningar inomhus för barn (inomhuslekparker)	Ja
Beachvolleybollplan inomhus	Ja
Inomhusanläggningar för surfing och motsvarande inomhusanläggningar för vattensport	Ja
Skateboardhallar inomhus	Nej
Snookersalar/biljardsalar	Nej
Laserspelcenter	Nej
Rymningsspel	Nej
Bowlinghallar	Nej
Biljardsalar	Nej
Inomhusgolf (simulator)	Nej
Frisbeegolf inomhus	Nej

Verksamhet/verksamhetsställe	Anmälningsskyldighet enligt hälsoskyddslagen
Skjutbana inomhus	Nej
Konditionssalar och andra motionslokaler som endast används privat (används endast av de boende i ett husbolag eller personalen på en arbetsplats)	Nej
Motions- och idrottsanläggningar utomhus	Nej
Lekplatser för barn inomhus eller utomhus (ej inomhuslekparker)	Nej
Ridmanege	Nej
Agilityhall för hundar	Nej
Skateboardanläggning utomhus	Nej

1.3.2 Bastu

Enligt hälsoskyddslagen är bastur som är öppna för allmänheten anmälningsskyldiga.

Enligt förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) är bastur som är öppna för allmänheten, till exempel utrymmen som är öppna för alla och som endast är avsedda för bastubad, samt bastuflottar och bastur vid vinterbadplatser eller badstränder, anmälningsskyldiga. En bastu som finns i anslutning till ett hotell, en badanläggning, en simhall eller någon annan anmälningsskyldig verksamhet och som endast är avsedd för kunderna inom verksamheten i fråga inkluderas i anmälan enligt huvudverksamheten.

I förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) konstateras särskilt att bastur i samlingslokaler, på arbetsplatser och i husbolag inte ska omfattas av anmälningsskyldigheten.

Med en bastu som är öppen för allmänheten avses i fråga om bastur samma sak som med konditionssalar och andra motionslokaler som är öppna för allmänheten. Motionslokaler behandlas i [kapitel 1.3.1](#). En bastu som är öppen för allmänheten avser med andra ord en bastu som allmänheten har tillträde till. En bastu som används i helt privata sammanhang är inte öppen för allmänheten. Exempelvis är ovan nämnda bastur på arbetsplatser och i husbolag inte öppna

för allmänheten, om de enbart används av arbetstagarna eller de boende. Däremot blir man tvungen att göra en gränsdragning vad gäller anmälningsskyldigheten till exempel när lokalen där bastun är belägen också erbjuds till utomstående. Principiellt är det fråga om en bastu som är öppen för allmänheten när bastun enligt dess huvudsakliga användningsändamål erbjuds till utomstående.

En bastu är anmälningsskyldig när tillhandahållandet av bastutjänsten är verksamhetens huvudsakliga användningsändamål. I förarbetena till hälsoskyddslagen tas inte direkt ställning till vad som menas med huvudsakligt användningsändamål. Bastur i samlingslokaler omfattas dock inte av anmälningsskyldigheten. Dessa är inte anmälningsskyldiga, eftersom deras huvudsakliga användningsändamål inte är tillhandahållandet av bastutjänsten i lagens mening. Också exempelvis beställningsbastur faller i princip utanför anmälningsskyldigheten, eftersom de är restaurangernas kringverksamhet. Likaså faller bastur i anslutning till ishallarnas loger utanför anmälningsskyldigheten.

Tabell 3. I tabellen nedan listas exempel på olika bastuutrymmen och anges om de är anmälningsskyldiga bastur enligt hälsoskyddslagen.

Bastu	Anmälningsskyldighet	Anmärkingar
Allmänna bastur	Ja	Bastutjänsten är verksamhetens huvudsakliga användningsändamål
Bastuflottar	Ja	
Bastur vid vinterbadplatser	Ja	
Bastur vid badstränder	Ja	
Bastur vid gästhamnar	Ja	
Bastur som används av föreningar, när bastun inte erbjuds till utomstående	Nej	
Bastur i anslutning till annan anmälningsskyldig verksamhet som endast är avsedd för kunderna inom verksamheten i fråga	Nej	Inkluderas i anmälan enligt huvudverksamheten T.ex. ett hotell, en badanläggning, en simhall eller en badanläggning
Bastur i husbolag som inte erbjuds till utomstående	Nej	Inte öppen för allmänheten

Bastu	Anmälningsskyldighet	Anmärkningar
Bastur på arbetsplatser som inte erbjuds till utomstående	Nej	Inte öppen för allmänheten
Bastur i samlingslokaler	Nej	Inte huvudsakligt användningsändamål
Beställningsbastur i restauranger	Nej	Inte huvudsakligt användningsändamål

1.3.3 Badanläggningar, simhallar och utebassänger

I hälsoskyddslagen definieras inte vad som avses med badanläggningar och simhallar. Enligt förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) jämföras poolavdelningar i hotell med för allmänheten öppna simhallar om poolavdelningen med tillhörande utrymmen är tillgänglig även för andra än hotellgäster. Med utebassäng i sin tur avses en offentlig badplats med en eller flera simbassänger utomhus. Bassängerna kan vara naturpooler eller bassänger som byggts med vattencirkulation.

Utöver anmälningsskyldiga simhallar, badanläggningar och utebassänger ska hälsoskyddsmyndigheten med stöd av 29 § i hälsoskyddslagen också övervaka vattenkvaliteten i en allmän rekreations-, rehabiliterings- och massagebassäng. Dessa enskilda allmänna bassänger är enligt hälsoskyddslagen inte anmälningsskyldiga. En del av de allmänna bassängerna kan vara kringverksamhet vid ett annat anmälningsskyldigt objekt, till exempel en skola. I detta fall får hälsoskyddsmyndigheten vetskap om den allmänna bassängen. Om en allmän bassäng inte är kringverksamhet vid en anmälningsskyldig verksamhet, kan hälsoskyddsmyndigheten begära anmälan om en sådan bassäng baserat på bilaga 6 till hälsoskyddslagen. På så sätt kan hälsoskyddsmyndigheten övervaka vattenkvaliteten i ovan nämnda bassänger enligt kraven i hälsoskyddslagen.

1.3.4 Badstrand

Alla badstränder som är öppna för allmänheten är anmälningspliktiga. Hit hör allmänna badstränder, det vill säga så kallade EU-badstränder,¹ samt andra badstränder som är öppna för allmänheten, det vill säga allmänna små badstränder.

Bestämmelser om allmänna badstränder finns i social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid allmänna badstränder (SHMf 177/2008) och om allmänna små badstränder i Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskraven och övervakningen i fråga om vattnet vid små allmänna badstränder (SHMf 354/2008).

Utöver badstränder som är öppna för allmänheten finns det badplatser som inte är anmälningspliktiga. Till exempel kan det i anslutning till bastur som är öppna för allmänheten finnas badplatser som ändå inte är badstränder.

1.4 Bilagans punkt 3: Daghem och plats för anordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster samt läroanstalter som ordnar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning, högskoleutbildning, grundläggande konstundervisning eller fritt bildningsarbete eller plats för ordnande av undervisning

Enligt bilagans punkt 3 är daghem och plats för anordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster samt läroanstalter som ordnar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning, högskoleutbildning, grundläggande konstundervisning eller fritt bildningsarbete eller plats för ordnande av undervisning anmälningspliktiga verksamheter.

¹ Punkt 2 i bilagan till hälsoskyddslagen: Badstränder som är öppna för allmänheten i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/7/EG om förvaltning av badvattenkvaliteten och om upphävande av direktiv 76/160/EEG

1.4.1 Daghem

Daghem är med stöd av hälsoskyddslagen anmälningsskyldiga. Bestämmelser om dem finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018). Enligt lagen om småbarnspedagogik är verksamhetsformerna inom småbarnspedagogiken 1) daghemsverksamhet, som ordnas på daghem, 2) familjedagvård, som ordnas i familjedaghem, 3) öppen småbarnspedagogisk verksamhet, som ordnas på en plats som lämpar sig för sådan verksamhet. Lagen om småbarnspedagogik reglerar både privat och offentlig småbarnspedagogik.

Anmälningsskyldigheten gäller utöver daghemsverksamhet gruppfamiljedaghem där flera familjedagvårdare har ordnat sin verksamhet i ett separat utrymme som reserverats för ändamålet. Däremot omfattas familjedagvård hemma hos en vårdare inte av anmälningsskyldigheten. Sådan familjedagvård är småskalig och vården ordnas vanligen i vårdarens egen bostad eller hemma hos barnet som vårdas. Ibland, beroende på antalet barn, kan också en utomstående vårdare komma till ett hem där barn vårdas.

1.4.2 Plats för ordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster

Enligt hälsoskyddslagen är platser för ordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster anmälningsskyldiga. Sådana platser är till exempel

- olika klubbverksamheter
- ungdomslokaler
- lägercentrum
- morgon- och eftermiddagsklubbar samt
- öppen småbarnspedagogisk verksamhet.

Verkstadsverksamhet är inte anmälningsskyldig även om den vänder sig till ungdomar.

Aktivitetsparker och nöjesparker inomhus för barn hör i indelningen enligt hälsoskyddslagen till motionslokaler, och de räknas därmed inte till platserna för ordnande av verksamhet som hänför sig till barns och ungas sammankomster.

1.4.3 Läroanstalter som ordnar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning och högskoleutbildning eller plats för ordnande av undervisning

Enligt förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd) syftar plats för ordnande av undervisning exempelvis på offentliga utrymmen som används för allmänbildande utbildning, yrkesutbildning eller högskoleutbildning och som ligger utanför läroanstaltsbyggnaden. Som sådana kan till exempel olika övningslokaler i anslutning till yrkesläroanstalter, som ligger utanför läroanstaltsbyggnaden, tolkas. Enligt förarbetena avses med detta även lösningar med tillfälliga lokaler som fungerar i högst tre år.

Utöver förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning och högskoleutbildning finns det olika slags förberedande utbildningar som inte leder till examen. Dessa är inte anmälningsskyldiga verksamheter.

1.4.4 Läroanstalter som ordnar grundläggande konstundervisning

Lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) föreskriver vilka som kan ge grundläggande konstundervisning. Enligt 2 § i lagen kan den ordnas av en kommun, en samkommun, en registrerad sammanslutning, en stiftelse eller statliga läroanstalter. Andra än kommuner behöver ministeriets tillstånd att ordna undervisningen. Grundläggande konstundervisning kan, enligt vad ministeriet beslutar, ordnas också i statliga läroanstalter. Utbildning som avses i denna lag ordnas i musikläroanstalter, andra läroanstalter som ordnar grundläggande konstundervisning eller på annat sätt.

1.4.5 Läroanstalter för fritt bildningsarbete

Lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) föreskriver om läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Enligt lagen är läroanstalter för fritt bildningsarbete

- medborgarinstitut
- folkhögskolor
- sommaruniversitet
- idrottsutbildningscenter
- studiecentraler.

Medborgarinstitut är läroanstalter som grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov. De erbjuder möjligheter till studier efter eget val och till utveckling av medborgarfärdigheter.

Folkhögskolor är internat för heltidsstudier, vilka tillhandahåller unga och vuxna personer möjligheter till frivilliga studier, förbättrar de studerandes studiefärdigheter och fostrar dem som individer och samhällsmedlemmar.

Sommaruniversiteten är läroanstalter inom det regionala utbildningsutbudet, vilka fokuserar på öppen högskoleundervisning och svarar på andra kompetens- och bildningsbehov så att även den högskoleutbildade befolkningens behov beaktas.

Idrottsutbildningscenter är internat på riksnivå eller regionala läroanstalter som anordnar undervisning på heltid. Deras uppgift är att ordna sådan undervisning för hela befolkningen som främjar motion, idrott, välmående, välfärd och hälsa samt undervisning och träningsverksamhet som tjänar idrottsorganisationernas och idrottsföreningarnas verksamhet. Exempelvis idrottsinstitut är nationella idrottsutbildningscenter.

Studiecentraler är läroanstalter på riksnivå. De ordnar studier självständigt eller i samarbete med frivillig- och kulturorganisationer i syfte att främja livslångt lärande, välmående och välfärd, ett aktivt medborgarskap och demokrati samt verksamhet i det civila samhället.

1.5 Bilagans punkt 4: Verksamhetsenheter som ger fortlöpande vård inom socialvården

Enligt punkt 4 i bilagan till hälsoskyddslagen är verksamhetsenheter som ger fortlöpande vård inom socialvården anmälningspliktiga. Dessa omfattar enheter för serviceboende med heldygnsomsorg eller enheter inom socialvården som tillhandahåller institutionsvård, barnskyddsanstalter samt mödra- och skyddshem.

1.5.1 Enheter för effektiviserat serviceboende (serviceboende med heldygnsomsorg) eller enheter inom socialvården som tillhandahåller institutionsvård (service på en institution)

Begreppen effektiviserat serviceboende och institutionsvård samt servicebranscherna har ingått i socialvårdslagen (1301/2014) före 1.1.2023. Från och med

början av 2023 har socialvårdslagen ändrats så att termen effektiviserat serviceboende har ändrats till serviceboende med heldygnsomsorg och termen institutionsvård till service på en institution. Anmälningsskyldiga objekt med stöd av hälsoskyddslagen är således enheter för serviceboende med heldygnsomsorg samt service på en institution i enlighet med socialvårdslagen.

Socialvårdslagen tillämpas på socialvården i välfärdsområdet. Välfärdsområdena kan också köpa socialtjänster av privata serviceproducenter, såsom företag, organisationer eller stiftelser. Anmälningsskyldigheten enligt hälsoskyddslagen gäller både offentliga och privata aktörer. I speciallagstiftningen om socialvården finns dessutom mer detaljerade bestämmelser om serviceboende med heldygnsomsorg och service på en institution.

Bestämmelser om serviceboende med heldygnsomsorg finns i 21 c § i socialvårdslagen. Enligt denna paragraf avses med serviceboende med heldygnsomsorg boende i ett vårdhem, ett servicehem eller en liknande boendeenhet som är tillgänglig och trygg och tillhandahåller social verksamhet och där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där han eller hon av boendeenhetens personal utan dröjsmål och oberoende av tid på dygnet får vård och omsorg också för sitt akuta behov. Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas alltså för en person som dagligen, oberoende av tid på dygnet, behöver fortlöpande vård och omsorg eller krävande yrkesinriktad vård.

Socialvårdslagen innehåller också bestämmelser om andra boendetjänster. Dessa tjänster är dock inte anmälningsskyldiga verksamheter enligt hälsoskyddslagen. Med stöd av socialvårdslagen kan man utöver serviceboende med heldygnsomsorg erbjuda stödboende (21 a §) eller gemenskapsboende (21 b §). Med stödboende avses självständigt boende som stöds genom social handledning. Med gemenskapsboende avses däremot boende som ordnas av välfärdsområdet i en tillgänglig och trygg boendeenhet där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans behov och där invånare erbjuds verksamhet som främjar socialt umgänge.

Eftersom endast serviceboende med heldygnsomsorg är anmälningsskyldig verksamhet enligt hälsoskyddslagen, ska man vid behov fråga verksamhetsutövaren om i verksamheten är fråga om serviceboende med heldygnsomsorg enligt socialvårdslagen eller inte. Med stöd av socialvårdslagen kan olika former av boendetjänster också ordnas i samma byggnadshelhet. I lokaler som hör till samma byggnadshelhet kan man alltså ordna både gemenskapsboende och

serviceboende med heldygnsomsorg. Då görs en anmälan om verksamhetsstället enligt hälsoskyddslagen, men endast serviceboende med heldygnsomsorg omfattas av den planmässiga tillsynen.

Bestämmelser om service på en institution finns i 22 § i socialvårdslagen. Enligt den avses med service på en institution inom socialvården ordnande av vård, omsorg och rehabilitering vid en annan än en i 21 c § avsedd verksamhetsenhet inom socialvården som ger fortlöpande vård och omsorg (serviceboende med heldygnsomsorg). Service på en institution kan ordnas kortvarigt eller långvarigt, dagtid, nattetid eller dygnet runt. Långvarig vård och omsorg får tillhandahållas på institution bara om det med hänsyn till personens hälsa eller säkerhet är motiverat, eller om det finns en annan i lagen särskilt föreskriven grund för det.

1.5.2 Barnskyddsanstalt

Bestämmelser om barnskyddsanstalter finns i barnskyddslagen (417/2017). Enligt 57 § i denna lag är barnskyddsanstalter där vård av barn utom hemmet och placering som stödåtgärd inom öppenvården barnhem och skolhem samt andra med dem jämförbara barnskyddsanstalter. Andra barnskyddsanstalter är till exempel mottagningshem och ungdomshem.

Baserat på hälsoskyddslagen är endast barnskyddsanstalter anmälningspliktiga. I anslutning till namnet på en barnskyddsanstalt kan benämningen "familjehem" användas. Av enhetens namn kan det inte direkt slutledas om en enhet är en anstalt eller ett familjehem. När anmälningsskyldigheten enligt 13 § i hälsoskyddslagen definieras, granskas verksamhetens karaktär. Vid behov kan man begära ytterligare information av verksamhetsutövaren om objektet och verksamhetens karaktär, om det utifrån anmälan är oklart huruvida en enhet är en barnskyddsanstalt eller inte.

Med vård av barn utom hemmet avses att vården och fostran av ett omhändertaget barn eller ett placerat barn ordnas utanför hemmet. Vård av barn utom hemmet kan ordnas som familje- eller anstaltsvård eller på något annat sätt som motsvarar barnets behov.

Med familjevård avses vård eller annan omsorg som arrangeras till en person under en del av dygnet eller dygnet runt i familjevårdarens privathem eller i den vårdbehövandes hem. Välfärdsområdet ska ingå ett uppdragsavtal med familje-

vårdaren eller avtal om ordnande av familjevård med en producent av privat familjevård. Professionell familjevård är familjevård som ges i professionella familjehem med stöd av tillstånd enligt lagen om privat socialservice (922/2011).

1.5.3 Mödra- och skyddshem

Ett mödrahem är en plats där familjer får stöd med föräldraskapet och livshanteringen. Modern kan komma till mödrahemmet under graviditeten eller med en liten baby. Också fadern kan bo på föräldrahemmet. Boendetiden avtalas enligt familjens behov.

Ett skyddshem är en avgiftsfri enhet inom krisarbete med verksamhet dygnet runt och till vilken en person eller en familj som har blivit utsatt för våld i nära relationer eller som lever under hotet om sådant våld kan söka sig på eget initiativ eller på anvisning av en myndighet eller någon annan aktör, vid behov även anonymt.

1.5.4 Exempel

I tabell 4 nedan delas verksamheter enligt socialvårdslagen i verksamheter som enligt 13 § i hälsoskyddslagen är anmälningspliktiga och verksamheter för vilka ingen anmälan krävs. Anmälningsförfarandet enligt tabellen gäller alla verksamheter som omfattas av socialvårdslagstiftningen, både privata och offentliga. Enheter inom hälso- och sjukvården är inte anmälningspliktiga objekt enligt hälsoskyddslagen.

Tabell 4. I tabellen nedan listas exempel på verksamhetsenheter inom socialvården som ger fortlöpande vård och deras anmälningsskyldighet.

Verksamhetsenhet inom socialvården	Anmälningsskyldighet enligt 13 § i hälsoskyddslagen
Serviceboende med heldygnsvård • för personer som dagligen, oberoende av tid på dygnet, behöver fortlöpande vård och omsorg eller krävande yrkesinriktad vård • kan vara långvarigt eller kortvarigt (tillfälligt eller regelbundet återkommande)	Ja
Service på en institution • ordnande av vård, omsorg och rehabilitering vid andra enheter än serviceboende med heldygnsvård • kan ordnas kortvarigt eller långvarigt, dagtid, nattetid eller dygnet runt • Obs! Om enheten är en enhet inom hälso- och sjukvården, övervakas verksamheten inte med stöd av hälsoskyddslagen.	Ja
Mödra- och skyddshem • stödboende dygnet runt	Ja
Barnskyddsanstalter • barnhem • skolhem • andra med dessa jämförbara barnskyddsanstalter	Ja
Familjevård • vård eller annan omsorg om en person under en del av dygnet eller dygnet runt i familjevårdarens privathem eller i den vårdbehövandes hem (vårdsområde/familjevårdare) • målgrupp: t.ex. barn, äldre eller personer med funktionsnedsättning	Nej
Professionell familjevård • verksamhetsenheter inom socialvården där den vårdgivande familjen också bor	Nej

- en form av vård utom hemmet som ligger mitt emellan familjevård och institutionsvård en form av vård utom hemmet som ligger mittemellan familjevård och institutionsvård

Stödboende

- stöd för självständigt boende genom social handledning och andra socialtjänster

Nej

Gemenskapsboende

- boende som ordnas av välfärdsområdet i en tillgänglig och trygg boendeenhet där invånare erbjuds verksamhet som främjar socialt umgänge
- ingen dygnet runt vård

Nej

1.6 Bilagans punkt 5: Solarietjänster, verksamhet med ingrepp i huden och skönhetsalonger som förutsätter särskild hygien

Enligt punkt 5 i bilagan till hälsoskyddslagen är solarietjänster, verksamhet med ingrepp i huden och skönhetsalonger som förutsätter särskild hygien anmälningspliktiga.

1.6.1 Solarietjänster

Solarietjänster är en anmälningspliktig verksamhet. Enligt 15 § 3 mom. i strålsäkerhetslagen (859/2018) ska kommunala hälsoskyddsmyndigheter se till att solarier inspekteras på det sätt som föreskrivs i 173 § i strålsäkerhetslagen. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska lämna en kopia av inspektionsberättelsen eller motsvarande uppgifter till Strålsäkerhetscentralen.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att göra hälsoskyddsmyndigheterna medvetna om de verksamhetsutövare som erbjuder solarietjänster. Solarietjänster är inte bara förknippade med risken för ultraviolett strålning utan även med hygienrelaterade tillsynsbehov.

1.6.2 Verksamhet med ingrepp i huden

Enligt hälsoskyddslagen är verksamhet med ingrepp i huden anmälningspliktig. Verksamhet med ingrepp i huden är till exempel

- tatueringstjänster
- piercing (med undantag av hål i öronen som görs med håltagningspistol i guldsmedsaffärer eller liknande)
- koppning
- akupunktur
- behandling som grundar sig på skärningar och injektioner
- hirudoterapi eller blodigelvård
- permanent pigmentering (t.ex. läppar eller bryn)
- microblading
- mikropigmentering.

Till behandling som grundar sig på injektioner räknas till exempel injektionsbehandling med fyllnadsmedel. Det bör dock observeras att till exempel botulinumtoxinbehandlingar är ett ingrepp som kräver omfattande medicinsk kompetens, varför detta anses vara hälso- och sjukvårdsverksamhet. Anmälningsskyldigheten gäller inte hälso- och sjukvårdsverksamhet och därmed görs om botulinumtoxininjektioner ingen anmälan enligt hälsoskyddslagen. Också behandling som grundar sig på skärningar kan vara hälso- och sjukvårdsverksamhet, i vilket fall det inte görs någon anmälan om dessa. Mer information om hälsoskyddslagen och hälso- och sjukvården finns i [kapitel 1.6.4](#).

Som metoder med ingrepp i huden ska till exempel inte betraktas amerikansk rakning eller att på turkiskt vis avlägsna öronhår genom bränning, eftersom avsikten med dessa tjänster inte är att göra ingrepp i huden.

Verksamhet med ingrepp i huden är anmälningspliktig oberoende av var behandlingen ges. Också ambulering verksamhetsutövare ska alltså göra en anmälan om sin verksamhet. Anmälan görs till verksamhetsutövarens hemkommun. Det är viktigt att hälsoskyddsmyndigheterna i olika kommuner samarbetar med varandra, så att informationen förmedlas till myndigheterna i det område där verksamhetsutövaren bedriver sin verksamhet.

1.6.3 Skönhetssalonger som förutsätter särskild hygien

Enligt hälsoskyddslagen är skönhetssalonger som förutsätter särskild hygien anmälningsskyldiga. Enligt förarbetena till lagen (RP 140/2021 rd) är anmälningsskyldiga verksamheter skönhetsvårdstjänster som ges på ett separat verksamhetsställe och där det finns behov av hälsoskyddstillsyn, exempelvis på grund av stor infektionsrisk. Infektionsrisken kan bero på kontaminerade redskap, ohygieniska arbetsmetoder eller åtgärdsutrymmen. Fastställandet av anmälningsskyldigheten är beroende av tillsynsenhetens prövning.

Skönhetssalonger som förutsätter särskild hygien är anmälningsskyldiga endast om tjänsterna ges på ett separat verksamhetsställe. De skönhetsvårdstjänster som inte ges i en separat affärslokal är inte anmälningsskyldiga verksamheter. Anmälningsskyldigheten kan tolkas gälla uttryckligen skönhetssalonger, inte skönhetsvårdstjänster generellt. Därför görs för en skönhetssalong en anmälan till hälsoskyddsmyndigheten, oavsett hur många verksamhetsutövare som är verksamma i lokalerna. Exempelvis behöver ambulera kosmetologer inte göra någon anmälan om sin verksamhet, om de arbetar i en skönhetssalong på vilken en anmälan redan har gjorts. Information om anmälan i situationer där flera verksamhetsutövare bedriver verksamhet i samma lokal finns också i [kapitel 2.2](#).

Utöver traditionella skönhetssalonger kan ett separat verksamhetsställe också avse ett separat verksamhetsställe i anslutning till hemmet. Utrymmen i anslutning till hemmet anses vara anmälningsskyldiga om de är fysiskt åtskilda från de utrymmen som används för boende. Exempelvis är ett garage intill hemmet, som byggts om till verksamhetsställe, anmälningsskyldigt. Också andra utrymmen som ligger i anslutning till hemmet, men är åtskilda från de utrymmen som används för boende kan i vissa fall anses vara ett verksamhetsställe. Begreppet verksamhetsställe kräver inte nödvändigtvis en separat ingång, men all verksamhet ska ändå ske tydligt åtskilt från de utrymmen som används för boende. Verksamheten ska också vara oberoende av den verksamhet som sker i utrymmena som används för boende. När ärendet prövas, avgörs om utrymmena bildar en självständig skönhetssalong. Ett enstaka rum i de utrymmen som används för boende som reserverats för skönhetsvårdstjänster uppfyller vanligtvis inte kriterierna för en skönhetssalong.

Verksamhet som till exempel idkas i aulan i ett köpcentrum omfattas inte av anmälningsskyldigheten. Sådan verksamhet sker inte i ett separat verksamhets-

ställe. Om däremot ingrepp som är skönhetsvård som förutsätter särskild hygien erbjuds i en frisör- eller barberarsalong, uppfyller lokalen kriterierna för en skönhetssalong.

Skönhetssalongernas anmälningskyldighet är beroende av de erbjuder tjänster som förutsätter särskild hygien. Särskild hygien har inte på ett uttömmande sätt förklarats i förarbetena till hälsoskyddslagen (RP 140/2021 rd), utan fastställandet av anmälningskyldigheten är beroende av tillsynsenhetens prövning. Inom skönhetsvården uppstår det dessutom ständigt nya serviceformer, och därmed är det inte möjligt att ge en uttömmande definition av de olika tjänsterna. I regeringens proposition ges dock ett antal exempel på tjänster, för vilka anmälan krävs, och om tjänster, för vilka ingen anmälan krävs.

Enligt regeringens proposition (RP 140/2021 rd) är verksamhet som förutsätter särskild hygien exempelvis ansiktsvård samt vård av händer och fötter, som kosmetologer, manikyrist, pedikyrist och andra ger.

Utanför anmälningskyldigheten faller däremot

- sedvanliga hårklippnings-, färgnings- och frisersalongtjänster
- hos barberare och frisörer
- massage och motsvarande behandlingar som påverkar vävnaderna under huden
- torrkoppling och
- behandling med elektriska impulser.

Tabell 5. I tabellen listas exempel på olika tjänster som ges i skönhetssalonger samt anges om verksamheten förutsätter särskild hygien eller inte, med andra ord om verksamheten är anmälningspliktig eller inte.

Tjänst som erbjuds	Anmälningskyldighet enligt 13 § i hälsoskyddslagen
Nagelbehandlingar (inkl. konstruktions-, gel- och akrylnaglar)	Ja
Ansiktsbehandlingar	Ja
Fotvård	Ja
Fiskpedikyr (fotvård i en tank med levande fiskar)	Ja
Floating för djupavslappning (saltvattentankar och motsvarande)	Ja

Tjänst som erbjuds	Anmälningsskyldighet enligt 13 § i hälsoskyddslagen
Sminkning	Nej
Amerikansk rakning	Nej
Färgning av fransar och bryn	Nej
Fransförlängningar	Nej
Franspermanent	Nej
Plockning och annan formning av bryn	Nej
Massage	Nej
Kopplingsmassage	Nej
Torrkoppling	Nej
Hypoxibehandling	Nej
Nervbanemassage	Nej
Lymfamassage	Nej

1.6.4 Hälsoskyddslagen och hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdsverksamhet är i regel inte anmälningspliktig enligt hälsoskyddslagen. Ett undantag från detta är sjukhus och hälsovårdscentraler med vårdavdelningar, som har varit anmälningspliktiga verksamhetsställen sedan 12.1.2023 (se även kapitel 1.9). Anmälan om hälso- och sjukvårdens verksamhetsställen görs dock endast för den i 19 b § i hälsoskyddslagen föreskrivna tillsynen över riskhanteringen när det gäller vatteninstallationer i prioriterade fastigheter. I övrigt har verksamhetsställena inga anmälningsskyldigheter enligt hälsoskyddslagen.

En del av ingreppen inom skönhetsvården är sådana att de alltid anses vara hälso- och sjukvårdsverksamhet. När det gäller hälso- och sjukvårdsverksamhet är verksamheten inte anmälningspliktig enligt hälsoskyddslagen. Hälso- och sjukvårdsverksamhet innehåller ingrepp som kräver omfattande medicinsk kompetens och som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården utför baserat på sin utbildning och kompetens, till exempel ingrepp som utförs med medicinska metoder i estetiskt syfte. Sådana är till exempel botulinumtoxinbehandlingar samt kirurgiska ingrepp, såsom amputationer av små lemmar.

Dessutom finns det behandlingar som kan ges antingen som en tjänst inom hälso- och sjukvården eller som så kallad alternativ behandling. Ett exempel på en behandling som ligger i gränslandet mellan hälso- och sjukvården och hälsoskyddslagen är akupunktur. Akupunktur är anmälningspliktigt enligt hälsoskyddslagen endast när det är fråga om en alternativ behandling i stället för hälso-

och sjukvårdsverksamhet. Till exempel kan en läkare ge akupunkturbehandlingar i form av behandling som ingår i hans eller hennes mottagningsverksamhet, och i detta fall anses den ifrågavarande behandlingen vara hälso- och sjukvårdsverksamhet. Å andra sidan kan akupunktur också ges som en alternativ behandling och i detta fall behöver vårdgivaren inte vara en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och för verksamheten krävs inget tillstånd. Också en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården kan ge behandlingen som en alternativ behandling. I dessa situationer får verksamheten dock inte marknadsföras som hälso- och sjukvårdsverksamhet utan det ska tydligt anges att det är fråga om en så kallad en alternativ behandling. Huruvida en verksamhet är hälso- och sjukvård eller inte beror på om personen som ger behandlingen är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och huruvida han eller hon ger behandlingen som en tjänst inom hälso- och sjukvården och motiverar den medicinskt.

I princip måste verksamhetsutövaren själv veta huruvida han eller hon erbjuder tjänster inom hälso- och sjukvården eller inte. Om det emellertid är oklart huruvida tjänsten anses vara hälso- och sjukvård eller inte, bör verksamhetsutövaren ta kontakt med den behöriga tillståndsmyndigheten inom hälso- och sjukvård. Också hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov konsultera den behöriga tillståndsmyndigheten. Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna för hälso- och sjukvården är regionförvaltningsverken och Valvira.

1.7 Bilagens punkt 6: Andra lokaler och inrättningar än sådana som avses i 1–5 punkten samt sådan verksamhet som, med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär, kan orsaka sanitär olägenhet

Enligt punkt 6 i bilagan till hälsoskyddslagen är även andra lokaler och inrättningar än sådana som avses i 1–5 punkten samt sådan verksamhet som, med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär, kan orsaka sanitär olägenhet, anmälningspliktiga. Anmälningskyldigheten baserar sig på hälsoskyddsmyndighetens egen prövning. När anmälningskyldigheten prövas ska behovet av anmälan sättas i relation till anmälningskyldigheten enligt punkterna 1–5.

Exempelvis kan anmälan krävas enligt punkt 6 för sådana allmänna rekreations-, rehabiliterings- och massagebassänger som inte är en kringverksamhet till anmälningspliktig verksamhet (se [kapitel 1.3.3](#)).

1.8 Anläggningar som levererar hushållsvatten och annat uttag och annan användning av hushållsvatten

Baserat på 18 § i hälsoskyddslagen ska anläggningar som levererar hushållsvatten och som har egen produktion eller behandling av vatten senast tre månader innan man planerar inleda verksamheten ansöka om godkännande av verksamheten hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Godkännande förutsätts endast av anläggningar som har egen produktion av vatten (vattentäkt) eller behandling av vatten (vattenbehandlingsanläggning).

I 18 a § i hälsoskyddslagen föreskrivs däremot om anmälningsskyldigheten för sådana anläggningar som levererar hushållsvatten som inte behöver godkännas med stöd av 18 §. Enligt denna paragraf ska en verksamhetsutövare som tar hushållsvatten med egna anordningar för användning som ett led i offentlig eller kommersiell verksamhet och andra än i 18 § avsedda anläggningar som levererar hushållsvatten till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en sådan anmälan som avses i 13 §. Ägaren till en vattentäkt eller vattencistern som är i gemensam användning ska till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en i 13 § avsedd anmälan om ett vattendistributionsområde, om vatten tas med vattenanvändarnas egna anordningar för att användas som hushållsvatten för sammanlagt minst 50 personers behov eller minst 10 kubikmeter per dygn.

Anmälningsskyldigheten gäller även verksamhetsutövare som tar vatten ur egen brunn eller annan vattentäkt för användning som ett led i offentlig eller kommersiell verksamhet. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte livsmedelslokaler som tar vatten ur en egen vattentäkt för egna behov, eftersom anmälningsskyldigheten för dessa föreskrivs i livsmedelslagen (297/2021). Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten får uppgifterna om livsmedelslokalernas regelbundna övervakning av kvaliteten på hushållsvatten från tillsynsmyndigheten enligt livsmedelslagen.

1.9 Enheter inom hälso- och sjukvården

Enligt bilagan till hälsoskyddslagen är även sjukhus och hälsovårdscentraler med vårdavdelningar anmälningspliktiga. Anmälan om dessa görs dock endast för tillsynen över riskhanteringen när det gäller vatteninstallationer i prioriterade fastigheter som avses i 19 b § i hälsoskyddslagen. I övrigt har verksamhetsställena ingen anmälningskyldighet enligt hälsoskyddslagen.

2 Anmälan, när det finns flera verksamheter eller flera verksamhetsutövare

2.1 En verksamhetsutövare har flera verksamheter på samma verksamhetsställe

Det är möjligt att en verksamhetsutövare har flera verksamheter på samma verksamhetsställe, varav en del är anmälningspliktiga enligt hälsoskyddslagen och andra inte. Verksamhetsutövaren är skyldig att göra en anmälan om alla de flera verksamheter/verksamhetsställen som är anmälningspliktiga enligt hälsoskyddslagen.

2.2 Flera verksamhetsutövare är verksamma på samma verksamhetsställe

Hälsoskyddslagen reglerar inte separat anmälan i situationer där flera självständiga verksamhetsutövare är verksamma på samma verksamhetsställe (samma utrymme). Sådana aktörer kan till exempel bedriva verksamhet under egna firmanamn (egna FO-nummer) och var och en ansvarar för sin egen verksamhet.

Enligt 13 § 2 mom. i hälsoskyddslagen ska verksamhetsutövaren senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om ibruktagande av sådana verksamhetsställen eller inledande av sådana verksamheter som räknas upp i bilagan.

De flesta av de anmälningspliktiga objekten som räknas upp i bilagan till hälsoskyddslagen gäller ibruktagande av verksamhetsställe. När en anmälan om verksamhetsstället har gjorts till hälsoskyddsmyndigheten, omfattas lokalen av myndighetens tillsyn. Detta gäller oavsett hur många verksamhetsutövare som är verksamma i lokalerna. Om anmälningspliktiga verksamhetsställen görs endast en anmälan. Om anmälningsskyldigheten i stället för verksamhetsställe gäller tjänsten som erbjuds, ska varje verksamhetsutövare göra en anmälan om sin egen verksamhet (t.ex. verksamhet med ingrepp i huden).

Om till exempel skönhetssalonger och motionslokaler görs bara en anmälan, även om flera verksamhetsutövare är verksamma i lokalerna. Också till exempel lokalerna som hör till en läroanstalt kan användas av flera aktörer, men om dem görs endast en anmälan. Om till exempel en barnklubb som ordnas av en utomstående aktör bedriver sin verksamhet i lokaler som delas med en skola,

ett daghem, en lekpark eller en ungdomsgård, krävs för verksamheten ingen egen anmälan.

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården, Valvira

Bangårdsvägen 9, 00520 Helsingfors
PB 43, 00521 Helsingfors
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Telefon 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi